Politieke Avond 1 oktober 2026
Herindelingsontwerp

T = Technisch (moeten voorafgaand aan de politieke avond worden beantwoord)
I = Informatief (moeten voorafgaand aan de politieke avond worden beantwoord)
P = Politiek (worden tijdens de politieke avond door de portefeuillehouder mondeling beantwoord)

Onze vragen:

1. Wat is de exacte planning voor het vervolg en dan met name het aanleveren van de stukken bij de raad voor het definitieve besluit van 15 maart? Is er dan meer lees- en bespreekpunt dan dat we nu hadden? Graag concrete data en te verwachten onderliggende stukken. **T**

   Na behandeling van het herindelingsontwerp op de gelijktijdige raadsvergaderingen van 16 november wordt het ontwerp volgens de Wet arhi acht weken ter inzage gelegd. In die periode kunnen inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en andere belanghebbenden een zienswijze indienen op het ontwerp voor de samenvoeging van Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar tot de nieuwe gemeente De Liemers per 1 januari 2029.

   Na afloop van de zienswijzeperiode worden de zienswijzen beoordeeld en verwerkt in een zienswijzennota. Op basis daarvan wordt het herindelingsadvies opgesteld, dat uiterlijk op 16 februari 2027 in de colleges van Doesburg, Duiven, Westervoort en Zevenaar worden behandeld en z.s.m. daarna richting de raden gaat. Het herindelingsadvies is in hoofdzaak de volgende formele stap. Daarin worden zienswijzen betrokken en worden feitelijke of relevante nieuwe ontwikkelingen verwerkt voor zover die nodig zijn voor het uiteindelijke herindelingsbesluit. Het is op dit moment nog niet in te schatten of en hoeveel wijzigingen dat met zich mee zal brengen ten opzichte van het herindelingsontwerp en zal dus mede afhangen van de zienswijzen.

   Het definitieve raadsbesluit in de vier gemeenten is gelijktijdig voorzien op 15 maart 2027. Tijdens de agendacommissie van 27 augustus 2026 is benoemd dat vooralsnog wordt ingestemd met één cyclus. Daarbij zal door de griffie gezocht worden naar voldoende tijd tussen de ronde en debattafel. De definitieve planning kan worden gemaakt door de agendacommissie op een moment dat de omvang en de aard van de zienswijzen bekend zijn.

2. De herindelingsscan is gebaseerd op de jaarrekening 2024 (addendum 2025) en de begroting 2026-2029. Graag ontvangen wij een addendum als de afzonderlijke raden de begrotingen 2027-2030 hebben vastgesteld. Hierin kunnen namelijk nog (grote) verschuivingen plaatsvinden. Als dit niet in de planning lag, wat is er voor nodig dit alsnog te doen? **I**

   De herindelingsscan biedt een belangrijke gezamenlijke basis voor de beoordeling van de financiële positie van de vier gemeenten. De herindelingsscan is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de provincie Gelderland en gebaseerd op de op dat moment beschikbare en vergelijkbare financiële informatie van de vier gemeenten, waaronder de jaarrekening 2024, de jaarrekening 2025 door middel van het addendum 2025 en de begrotingen 2026-2029. Het is niet gebruikelijk (of wettelijke verplicht) dat een geactualiseerde financiële scan of oplegger door de provincie wordt aangeleverd. De scan geeft naar de opvatting van het college voldoende basis voor beoordeling van het herindelingsontwerp.

   Het eigen vermogen en de algemene reserve van de nieuw te vormen gemeente is – zo blijkt uit de herindelingsscan - als goed te beoordelen. We zijn het met de provincie eens dat het van belang is om dit na de vaststelling van het herindelingsontwerp zo te houden. De rol van Gedeputeerde Staten van Gelderland, als belangenbehartiger voor de nieuw te vormen gemeente, is dat deze financieel gezien zo goed mogelijk opgeleverd gaat worden. Nieuwe investeringen zullen getoetst worden op de vier O's, te weten, onvoorzien, onuitstelbaar, onontkoombaar, overeenkomst tussen gemeenten en dat de financiële dekking is verzekerd.

3. Dit geldt ook voor het doorrekenen van grondexploitaties. Aanvullend, kan een gemeente voor de fusie nog een nieuwe, verlieslatende, grondexploitatie openen en hoe werkt dat? **T**

   Voor grondexploitaties geldt dezelfde lijn als bij vraag 2. De herindelingsscan is geen instrument om iedere grondexploitatie opnieuw door te rekenen. Relevante materiële wijzigingen worden betrokken bij het herindelingsadvies voor zover zij van betekenis zijn voor de financiële startpositie van de nieuwe gemeente.

   Juridisch kan een gemeenteraad vóór de fusiedatum nog besluiten tot het openen van een nieuwe grondexploitatie, ook wanneer daarin een voorzienbaar tekort zit. Dat vraagt een afzonderlijk raadsbesluit, dekking van het verwachte tekort en verwerking volgens de geldende financiële regels. In de fase richting herindeling past daarbij bestuurlijke terughoudendheid en transparantie richting de andere gemeenten en de provincie. Hiervoor worden nog nadere afspraken gemaakt tussen de gemeenten en de provincie.

4. In de scan is geconstateerd dat meerdere gemeenten achterlopen op bepaalde punten en terreinen (bijv. onderhoud speelterreinen in Duiven). Graag ontvangen wij een actueel overzicht van de stand van zaken op dat punt inclusief nog te nemen acties om die achterstand weg te werken. En kunnen daarbij de financiële gevolgen hiervan in beeld worden gebracht? **I**

   De herindelingsscan signaleert financiële en beleidsmatige aandachtspunten, maar is niet bedoeld als volledig actueel beheerplan per taakveld.
   Om het herindelingstraject met financiële transparantie en zekerheid te kunnen vervolgen, is BMC wel verzocht een financieel-technische analyse uit te voeren naar de actuele onderhoudsplannen en -voorzieningen van de vier gemeenten. Het doel van deze verkenning is om eventuele financiële risico's, waaronder ook de effecten van prijsstijgingen in de markt op het toekomstige onderhoudsniveau, vroegtijdig in kaart te brengen ter ondersteuning van een zorgvuldige besluitvorming door de colleges en gemeenteraden.
   Dit rapport is opgenomen als bijlage B2 bij het herindelingsontwerp.

5. Het bepalen van de belastingtarieven voor de nieuwe gemeente zal een uitdaging vormen. Graag ontvangen wij dit jaar achtergrondinformatie hoe andere fusiegemeenten dit proces doorlopen hebben. **I**

   De harmonisatie van belastingen, heffingen en verordeningen is een belangrijk onderdeel van de implementatiefase. De nieuwe gemeente moet beschikken over één samenhangend stelsel van belastingverordeningen, tarieven en heffingsgrondslagen. Daarbij gaat het onder meer om OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en overige lokale heffingen. In het geval van een gemeentelijke herindeling zal de gemeenteraad van de nieuw te vormen gemeente de tarieven voor de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen vast moeten stellen. In de Wet Arhi is geregeld dat dit in de eerste 3 maanden van het bestaan van de nieuwe gemeente moet gebeuren voor het eerste jaar. Vervolgens moeten aanpassingen in de verordeningen, net als bij elke andere gemeente, voorafgaand aan een kalenderjaar worden vastgesteld. De belastingverordeningen van de oude gemeenten houden hun rechtskracht voor zaken die betrekking hebben op de periode vóór de herindeling. Dit betekent dat de nieuwe gemeenteraad voor het gehele gebied de verordeningen en de tarieven vast gaat stellen.

6. De scan kent een groot aantal aanbevelingen. Hoe gaan de gemeenten om met deze aanbevelingen? Worden er al acties op ondernomen? Op welke wijze worden deze gemonitord en teruggekoppeld aan de raad? **I**

   De aanbevelingen uit de herindelingsscan worden gebruikt als aandachtspunten voor het vervolg. Niet alle aanbevelingen hoeven vóór maart 2027 te zijn uitgewerkt of gemonitord. Veel aanbevelingen krijgen een plek in het implementatieprogramma richting 1 januari 2029. De gemeenteraden zullen periodiek worden geïnformeerd over de voortgang.

7. Een aanbeveling is een nieuwe risico-inventarisatie te doen voor de nieuwe gemeente om het weerstandsvermogen te bepalen. Vindt deze plaats voor het definitieve besluit? Nu is het immers nog een beetje appels met peren vergelijken door het verschil in uitgangspunten. **I**

   Nee, deze vindt niet plaats voor het herindelingsontwerp. Een gezamenlijke risico-inventarisatie is een logische stap in de voorbereiding op de nieuwe gemeente. Voor 16 maart 2027 is het naar de opvatting van het college van belang dat de raad zicht heeft op de belangrijkste financiële aandachtspunten die de besluitvorming kunnen beïnvloeden De herindelingsscan biedt hiervoor al een belangrijke basis. Een volledige risicoparagraaf volgens de systematiek van de nieuwe gemeente krijgt een plek in de implementatiefase en de begrotingsvoorbereiding van de nieuwe gemeente.

8. Kan de uitkomst van 7 ook zijn dat er een surplus is qua vermogen. Is dit dan toe te rekenen aan de individuele gemeenten (o.b.v. inwoneraantal)? **T**

   Ja, uit een gezamenlijke risico-inventarisatie kan zeker blijken dat de beschikbare weerstandscapaciteit hoger is dan de geïnventariseerde risico's. Dat betekent echter niet dat dit aan de voormalige gemeenten wordt toegerekend. Bij herindeling gaan activa, passiva, rechten, verplichtingen, reserves en risico's over naar de nieuwe gemeente. De nieuwe raad besluit over de inzet daarvan binnen de wettelijke kaders en het financieel toezicht.